

D5.3 Mentoring pro startupy - příručka

PROJEKT Č.	696069
AKRONYM PROJEKTU	START2ACT
DATUM ZAHÁJENÍ	01.03.2016
DOBA TRVÁNÍ	36 měsíců
ID VÝSTUPU PROJEKTU	D5.3 Mentoring pro startupy - příručka
DATUM PŘEDÁNÍ VÝSTUPU PROJEKTU	31.03.2017
HLAVNÍ PŘÍJEMCE TOHOTO VÝSTUPU	Startups.be

JMÉNO	ORGANIZACE
ZPRACOVAL(I)	Diana Pati
PŘÍSPĚVATEL(É)	Marleen Heyndrickx

ÚROVEŇ ŠÍŘENÍ

- Veřejné
- Důvěrné, pouze pro členy konsorcia (včetně útvarů Komise)

HISTORIE DOKUMENTU

VERZE	DATUM	POZNÁMKA	YDALA
01	20.02.2017	První návrh	SBE
02	02.03.2017	Odborná recenze	SBE
03	16.03.2017	Přidaný obsah	SBE
04	20.03.2017	Odborná recenze dokončeného návrhu	SBE
05	10.04.2018	Translation to CZ	ENVIROS

Tento materiál reflektuje pouze názor autora a EASME není zodpovědná za jakékoli použití informací, které obsahuje.

Obsah

PŘEDMLUVA	4
1. STARTUPY OBECNĚ	5
1.1 PŘÍKLADY DEFINIC	5
1.2 PRVKY DEFINICE	6
2. JAK PRACOVAT SE STARTUPY	7
2.1 SLOVNÍK POJMŮ	8
3. JAK PROVÁDĚT MENTORING	10
3.1 PŘÍPRAVA	10
3.2 STRUKTURA	10
3.3 USPOŘÁDÁNÍ	10
4. SPOTŘEBA ENERGIE OBECNĚ (VIDĚT)	11
5. MĚŘENÍ SPOTŘEBY ENERGIE (KONTROLOVAT)	14
6. ENERGETICKY ÚSPORNÁ OPATŘENÍ (JEDNAT)	17
7. PŘÍLOHA	20

Předmluva

“Jedinou cestou vpřed, pokud chceme zlepšit kvalitu životního prostředí, je zapojit všechny.”

- Richard Rogers

Proč projekt START2ACT?

Výzkum ukazuje, že nízko- a beznákladovými změnami ve Vaší kanceláři byste mohli snížit spotřebu energie a náklady na ni o 20%. Z toho vyplývá, že účet za spotřebu energie ve výši 10 000 EUR lze snížit na 8 000 EUR. Uspořené 2 000 EUR byste mohli použít k úhradě inspirativní týmové večeře nebo jednoduše ke zvýšení Vašeho rozpočtu na marketing. Můžete toho snadno dosáhnout aplikací několika jednoduchých energeticky úsporných opatření!

Posláním projektu START2ACT je pomoci mladým malým a středním podnikům (MSP) šetřit energií a snížit náklady na energii zavedením jednoduchých a přesto účinných energeticky úsporných opatření do jejich každodenního pracovního života. Za tím účelem nabízíme bezplatnou mentorskou a vzdělávací činnost v zúčastněných zemích: Belgii, Bulharsku, Chorvatsku, České Republice, Maďarsku, Polsku, Rumunsku, Slovensku a Velké Británii.

Jak tuto příručku používat?

Cílem této příručky je podat přehled o startupovém ekosystému a jeho zvláštích a o tom, jak poskytnout účinný mentorský program přizpůsobený na míru těmto mladým, ambiciózním podnikům. Pokud jde o strukturu, nejdříve získáte rady, jak definovat a kde najít startupy, jaké jsou charakteristické znaky a jazyk, používaný v tomto ekosystému a také několik poznatků o nejpoužívanějších metodikách v rozvoje startupů (viz: slovník). Doporučený formát a otázky Vás provedou tématy mentoringu a přitom Vám ponechají dostatek svobody pro doplnění Vašich poznatků a zdrojů.

V některých částech se doporučuje použít údaje typické pro danou zemi, měli byste proto upravit obsah podle místního trhu, např. sdílení tipů týkajících se místních možností financování nebo projednávání postupů při zeleném nakupování s účastníky.

Tato příručka, jako soubor materiálů mentoringu, vychází z premisy PROHLÉDNI-OVĚŘ-JEDNEJ. Počínaje všeobecným, lákavým a podnětným přehledem o tom, co je energie a jak se spotřebovává, účastníci pak pochopí širší důsledky spotřeby energie a tudíž jak monitorovat a optimalizovat její individuální a podnikovou spotřebu. Konkrétní opatření na závěr doufejme usnadní změnu chování a budou inspirací pro podniknutí kroků ze strany startupů. Témata jako udržitelné (zelené) nakupování zařízení, doprava a mobilita nebo možnosti financování a společných investic pomohou podnikům při výběru vhodných opatření, odpovídajících jejich současné fázi vývoje.

Na závěr také startupy získají seznamy snadno realizovatelných tipů na dosažení úspor energie společně se seznamem evropských a místních akceleračních programů, zaměřených na energetická nebo zelená řešení (kde je to vhodné).

Pro Vás tato příručka představuje výukový materiál s obsahem a odkazy, hlouběji se zabývající faktory ovlivňujícími energetickou účinnost u malých, začínajících podniků, přesto máte možnost se odvolávat na vlastní výzkum, příklady nejlepších praxe a zdroje. Čím více informací, tím lépe!

Otázky a poznámky jsou vždy vítány. Udělejme to metodou lean startup – budujme, měřme a vzdělávejme se!

1. Startupy obecně

Definice toho, co nazýváme startupem je, že jde o subjekt procházející vývojem, v Evropě neexistuje žádný regulační rámec, který by stanovil pravidla pro určování začínajících podniků. V současnosti existuje mnoho přístupů, výraz se užívá ve stále širším kontextu – v řadě případů také popisuje malé a střední podniky bez prvků typických pro startupy, nicméně odborníci se shodují na této rovině:

Startup je projekt, který je škálovatelný, inovativní a založený na technologii. Je nazýván startupem během jejich validace a fáze růstu, ale neexistuje pro to žádný konkrétní časový rámec.¹

“Startup je podnik, který má rychle růst.”

Paul Graham, zakladatel společnosti Y Combinator

1.1 Příklady definic

"Startup je nezávislý podnik, vytvářející inovativní, technologicky podporovaný, škálovatelný produkt."

"Startup je podnik, který má rychle růst... Jediná podstatná věc je růst. Všechno ostatní, s čím spojujeme startupy, vyplývá z růstu." - Paul Graham

Paul Graham rozlišuje mezi startupy a novými podniky na základě jednoho konkrétního parametru, potenciálu škály a velmi rychlého růstu. Potenciál startupu dosáhnout velmi rychlého růstu a rychlého rozšíření závisí do značné míry na typech strategií růstu, které implementuje.

Studie European Startup Monitor (Monitorování startupů v Evropě)

V rámci studie „European Startup Monitor“ jsou startupy obecně definovány třemi kritérii:

- » Jsou mladší než 10 let
- » Zaměřují se na inovace – buď v technologii nebo v obchodním modelu
- » Orientují se na růst a usilují o to v obratu a/nebo počtu zaměstnanců

Americká definice

Startup je technologicky podporovaný (technology enabled) podnik s vysokým růstovým potenciálem – technologie může nebo nemusí být proprietární. Vysoký růstový potenciál je posuzován trhem, na který potenciálně cílí – nejen kvůli prvnímu produktu, ale také kvůli vizi, protože se může zaměřit na mezeru na trhu způsobem “překročení propasti” (Crossing the Chasm), usiluje o začlenění do hlavního proudu, aby získal na značné důležitosti. V kombinaci s definicí, kterou formuloval Steve Blank, kdy startupy jsou dočasné podniky, hledající škálovatelný, opakovatelný obchodní model.

“Škálovatelný startup” má inovativní myšlenku a hledá škálovatelný a opakovatelný obchodní model, díky němuž se přemění na rychle rostoucí, ziskový podnik. Ne pouze velký, ale obrovský. Dělá to tak, že vstoupí na velký trh a odčerpá podíly stávajícím subjektům nebo vytvoří nový trh a rychle ho rozvíjí.

1. ¹ Source: <http://www.paulgraham.com/growth.html>

Škálovatelný startup typicky vyžaduje externí “rizikový” kapitál pro vytvoření poptávky na trhu a škály. A zakladatelé musí vynikat ve schopnosti zkreslit realitu (v manipulaci), aby přesvědčili investory, že jejich vize není halucinace, a aby najali zaměstnance a získali první zákazníky. Škálovatelný startup potřebuje neuvěřitelně talentované lidi a přemrštně riskovat při vynaložení nepřiměřeného úsilí zakladatelů a zaměstnanců.

Škálovatelný startup je určen stát se od prvního dne velkým podnikem. Zakladatelé věří, že mají velký nápad, který může přinést ročně 100 mil. \$ nebo více a díky kterému může prorazit na současný trh a přetáhnout zákazníky stávajících firem, nebo vytvořit nový trh. Je zde snaha, aby startupy v co nejkratší době vrátily vložené prostředky svým zakladatelům a investorům pomocí všech dostupných externích zdrojů.

1.2 Prvky definice

- » Škálovatelnost je schopnost systému, sítě nebo procesu zvládnout narůstající objem práce, nebo jeho potenciál rozšířit, aby se tomuto růstu přizpůsobil.
- » Škálovatelný v kontextu startupu: rychle škálovat obchod – obchodní model, který škálovatelnost umožňuje.
- » Inovaci lze považovat za aplikaci lepších řešení, která odpovídají novým požadavkům, neformulovaným potřebám nebo stávajícím potřebám trhu. Toho lze dosáhnout pomocí efektivnějších výrobků, procesů, služeb, technologií nebo obchodních modelů, které jsou trhům, vládám a společnosti snadno dostupné. Výraz “inovace” lze definovat jako něco originálnějšího a efektivnějšího a v důsledku toho nového, co “je průlomové” na trhu nebo ve společnosti.
- » Technologie je soubor technik, dovedností, metod a procesů používaných při výrobě zboží nebo ve službách nebo při plnění cílů, např. vědeckého výzkumu. Technologie může být znalost technik, procesů atd. nebo může být součástí strojů, počítačů, přístrojů a továren, které mohou být obsluhovány jednotlivci bez podrobných znalostí toho, jak tyto věci fungují..

Proto, jak je uvedeno výše, zde je definice startupu, kterou doporučujeme používat:

“Startup je nezávislý, neuvedený na seznamu burzy (unlisted), inovativní, technologicky podporovaný, škálovatelný podnik, který je určen stát se od prvního dne velkým podnikem – buď proražením na současný trh a přetažením zákazníků stávajících firem nebo vytvořením nového trhu – který se snaží v co nejkratší době vrátit vložené prostředky svým zakladatelům a investorům pomocí všech dostupných externích zdrojů.” (*European Startup Network*)

Kde:

- » **nezávislý:** právní definice – jiná společnost nebo organizace nevlastní více než 25% (je třeba ověřit) jeho základního kapitálu
- » **unlisted:** rozumí se MSP, který není uveden na oficiálním seznamu burzy, s výjimkou alternativních obchodních platforem
- » **inovativní:** podle výše uvedené definice General Block Exemption Regulation
- » **technologicky podporovaný**
- » **škálovatelný**

2. Jak pracovat se startupy

Kde tyto “zvláštní druhy”, záhadné startupy, najdeme?

Ve většině zemí se startupový ekosystém rychle vyvíjí a objevují se ve stále více titulcích a článcích v místních novinách. Místem, kde v největší míře startupy vznikají, jsou hlavní města, ale inkubátory, akcelerátory a coworkingy se objevují po celé Evropě. Národní **startupové asociace**, např. Startups.be, Austrian Startups, Startup Estonia nebo German Startup Association shromažďují informace a uvádějí je na centralizovaných platformách a mapách. Nejen na národní úrovni, ale v mnoha případech nejdůležitější města také spouštějí startupové programy, jako je Startup Amsterdam nebo Startup Lisabon. Více informací o evropských hráčích startupového ekosystému naleznete zde: www.europeanstartups.org

Desk research (Výzkum od stolu)

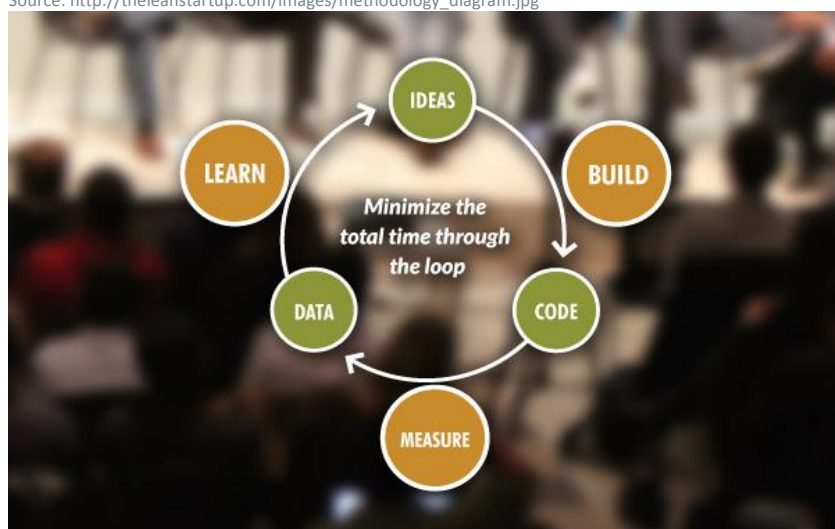
Prvním krokem je zkontrolovat, jestli Váš podnik již spolupracuje s univerzitními znalostními centry, která obvykle podporují inovativní spin-off podniky (typické cílové publikum!). Doporučujeme také provést desk research v souvislosti s provozem inkubátorů a akceleratorů ve Vašem městě, ty jsou obvykle nejlepším zdrojem informací a vstupní branou do startupů. Případně také seznam coworkingů ve městě může pomoci, pokud desk research neposkytne dostatečné výsledky. Rozšířené jsou také vládou podporované iniciativy a finanční prostředky, takže politika digitální agendy Vaší země by Vám mohla zajistit další informace o vývoji startupového ekosystému.

Pracovní prostory

Startupy typicky pracují v coworkingu, kancelářích poskytovaných inkubátory nebo akcelerátory, nebo jednoduše z domova nebo ve veřejných prostorách. Obvykle ve chvíli, kdy se jim podaří dobýt trh s produkty a začnou vytvářet příjmy nebo získají finanční podporu začnou uvažovat o vlastní kanceláři. Případy užití se liší, protože neexistuje univerzální scénář, je proto lepší zeptat se startupů, v jaké fázi vývoje se v dané chvíli nacházejí, zda se účastní inkubačního nebo akceleračního programu a kolik zaměstnanců na tomto projektu pracuje.

Filozofie štíhlého startupu

Source: http://theleanstartup.com/images/methodology_diagram.jpg

Štíhlý startup je metoda, která je celosvětovým hnutím, kterou vymyslel a vypracoval Eric Ries. Startupy ji typicky využívají k iteraci produktů a služeb velkou rychlostí za minimální dobu v agilním vývoji softwaru. Cílem je zkrátit iterační cykly přijetím kombinace experimentů v oblasti podnikatelských hypotéz, iterativní vypouštění produktů s ověřenými informacemi. Jeho ústřední tezí je **učit se – budovat – měřit**. Ústřední hypotézou je, že pokud startupy investují svůj čas do iterace produktů a služeb, aby uspokojili potřeby

svých prvních zákazníků, mohou snížit tržní rizika a vyhnout se počátečnímu financování projektu a drahému vypouštění produktu na trh a jeho selhání.²

2.1 Slovník pojmů³

Svět startupů používá svou vlastní terminologii, podobně jako je to v případě jakéhokoli průmyslového žargonu. Při komunikaci se startupy je vhodné naučit se výrazy, které používají startupoví podnikatelé. Možný scénář je, že si podnikatelé nemusí uvědomovat, že mluví žargonem, který není mimo svět startupů používaný. Také rizikové financování, metoda štíhlého startupu a agilní vývoj produktu jsou lákavá témata, o kterých se dozvíte více.

Tabulka 1: Slovník pojmů.

NÁZEV	ZKRATKA/SYNONYMA	VÝZNAM
AKCELERÁTOR	-	V akceleračních programech se seed investice realizuje výměnou za vlastní kapitál a obvykle ve výši 15 tis. – 50 tis. \$. Startupy jsou přijímány ve třídách a pracují ve skupinách. Obecně mají stanoven konečný termín pro dokončení intezivní výuky a iterace (typicky 1 týden až 6 měsíců). Startupy končí akcelerační program Demo dnem, ve kterém snaží zaujmout investory).
ANDĚLSKÝ INVESTOR	Andělé/obchodní andělé	Jednotlivec, který dává v sázku malý objem kapitálu na zahájení činnosti startupu.
BOOTSTRAPPING (FINANCOVÁNÍ Z VLASTNÍ KAPSY)	-	Podnik je financován z vlastní kapsy v případě, kdy finance pocházejí z vlastních zdrojů podnikatele nebo z příjmů podniku. Výraz bootstrapping se vyvinul z ustáleného spojení “pomoci si sám”
DISRUPCE	-	Inovace nebo technologie je disruptivní, když “radikálně mění” současný trh tím, že např.: zpochybní ceny na trhu, vytlačí starou technologii nebo změní cílovou skupinu.
INKUBÁTOR	-	Organizace, která pomáhá rozvíjet začínající podniky, obvykle výměnou za vlastní kapitál podniku. Podniky v inkubačních programech získávají pomoc např. při budování svých manažerských týmů, vytváření strategií svého růstu, poskytování kancelářského prostoru. Dlouhodobější, 6-18 měsíců.
ITERACE	- (agilní vývoj)	Iterace jsou krátké časové rámce pro doručení souborů prvků. Každá iterace obecně obsahuje činnosti jako analýzu, design, vývoj a testování.
MINIMUM VIABLE PRODUCT (PRODUKT S NEJMENŠÍ MOŽNOU FUNKCIONALITOU)	MVP	Nízkonákladový prototyp, který měří, jestli nápad (záměr) vzbuzuje zájem.

2. ² https://en.wikipedia.org/wiki/Lean_startup

³ <http://fundingsage.com/entrepreneur-dictionary-for-startups/>; <http://fi.co/glossary> & <http://www.techrepublic.com/article/glossary-startup-and-venture-capital-terms-you-should-know/>

PIVOT	-	Čin startupu, který rychle mění směr v závislosti na jeho strategii. Např. podnikový serverový startup udělá pivot, aby se stal cloudovou společností
SCALEUP	-	Startupy ve fázi růstu (validace růstu, exponenciální růst, typicky přijaté investice rizikového kapitálu, aktivní ve více než jedné zemi)
SEED INVESTICE	-	Financování startupů v počáteční fázi. Obvykle první oficiální kolo investic.
SOFTWARE JAKO SLUŽBA (SOFTWARE AS A SERVICE)	SaaS	Software jako služba. Softwarový produkt, který je hostován vzdáleně, obvykle přes internet (rovněž známý jako “v cloudu”).
FÁZE	-	Používá se k popisu, ve které fázi se startup nachází (objev, validace, účinnost, škála) podle Startup Genome Report. ⁴
STARTUP	-	Malý podnik s inovativním produktem nebo službami, podporovaný technologií, se škálovatelným obchodním modelem a globálními ambicemi.
UNICORN	-	Používá se k popisu podniku, který má hodnotu minimálně jedné miliardy dolarů a který je stále soukromý.
RIZIKOVÝ KAPITÁL	VC	

3. ⁴ https://s3.amazonaws.com/startupcompass-public/StartupGenomeReport1_Why_Startups_Succeed_v2.pdf

3. Jak provádět mentoring

3.1 Příprava

Startupy mají obecně málo času, protože jejich agilita určuje úspěch nebo neúspěch. Ujistěte se, že obsah odpovídá jejich potřebám, např.: nemluvte rozsáhle o energeticky úsporné výrobě, pokud žádný ze zúčastněných podniků nepracuje na fyzickém produktu (hardware nebo spotřební zboží).

Coworking, inkubátory a akcelerátory obecně mají hlavního organizátora komunity, který dohlíží na akce a program školení. Pokud ho/ji budete kontaktovat, můžete zařídit školení a místnost s potřebným vybavením.

Doporučujeme také zaslat startupům předem pozvánku s podrobným programem.

3.2 Struktura

Školení trvá 45 – 60 minut. K tomu by mělo být připočteno 15 minut na úvod a dalších 15 minut na otázky, celkem by tedy mělo být školení vyhrazeno 1,5 hodiny.

Školení by se ideálně mělo zúčastnit 10 – 20 startupů. Při vyšším počtu je obtížnější dosáhnout efektivity školení mentoringu. Jsou samozřejmě možná individuální řešení, např. účast startupů v jednom inkubátoru není dostatečná, zatímco kurz v jiném je přeplněný. Běžně je školení mentoringu vhodné i pro širší publikum, přesto kvůli osobnějším přístupům jsou preferovány menší skupiny. Obecně se předpokládá, že osobní přístup bude mít lepší výsledek a startupy se stanou aktivními uživateli platformy projektu START2ACT.

3.3 Uspořádání

Zvyšování energetické účinnosti znamená snižování nákladů a šetření životního prostředí, přesto náš přístup je dosáhnout takové energeticky úsporné a udržitelné činnosti, která zachovává pohodlí Vašich zaměstnanců a klientů, kteří navštíví Vaši kancelář. Nedostatek pohodlí v kanceláři může mít za následek značnou ztrátu produktivity.⁵

Úvod

Prvním krokem je představení se: jméno, podnik, doména (viz: vertikály v příloze) a zda ve velké míře využívají energii ve svých provozech, zda pracují v coworkingu nebo ve vlastní kanceláři a zda mají povědomí o spotřebě energie ve svých provozech (např. stopa datových skladů).

- » Představte se: kdo jste, pro jaký podnik pracujete a v jaké vertikále je Váš startup aktivní
- » Kancelář: kde pracujete? V coworkingu, pronajatém prostoru, vlastní kanceláři nebo na dálku?
- » Spotřeba energie: jaké množství energie spotřebuje provoz Vaší kanceláře?

4. ⁵ <https://eit.europa.eu/newsroom/climate-kic-new-energy-saving-system-estimates-productivity-loss-due-high-indoor-co2-levels>

Školení

Školící materiály pro startupy nabízejí základní školení s doporučeným pořadím témat. Je možné vložit otázky a odpovědi a témata, která jsou pro dané posluchače irelevantní, by měla být vynechána. Pokud všichni účastníci pracují ve společných kancelářských prostorách, doporučujeme zeptat se, zda by chtěli projít všechny varianty pronájmu kanceláří. Podobně pokud posluchače tvoří převážně energetické společnosti, první část by měla být zkrácena – je pravděpodobné, že o důležitosti úspor energie jsou již dobře informováni.

Formulář pro zpětnou vazbu na místě

Nejen pro shromažďování přímé zpětné vazby, ale také kvůli shromažďování e-mailových adres (s důrazem na poskytnutí souhlasu!) a následným činnostem. Formulář pro zpětnou vazbu je zaměřen na shromažďování zpětné vazby o školení, jeho vzor můžete nalézt v příloze.

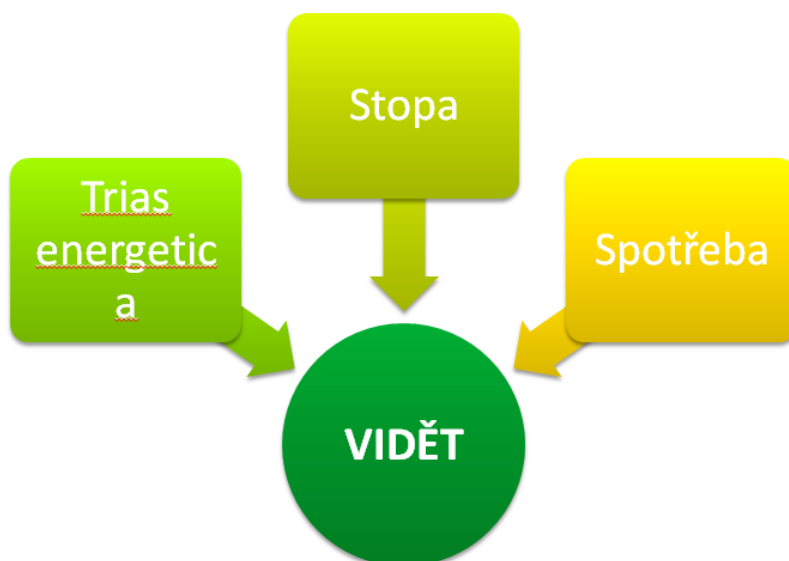
Navazující nabídka

V závislosti na Vaší dostupnosti a kapacitě můžete účastníkům nabídnout následné služby v horní části online nabídky START2ACT.

4. Spotřeba energie obecně (VIDĚT)

Cílem je pochopit spotřebu energie a její každodenní důsledky. Zvyšování informovanosti o důsledcích rozsáhlé spotřeby energie a sdělování, že na individuální a podnikové úrovni můžete jak podniknout opatření, tak snížit škodlivé účinky (v dlouhodobém výhledu). Důležitým momentem je zdůraznění informovanosti o spotřebě energie a jejího vlivu na pocit životní pohody.

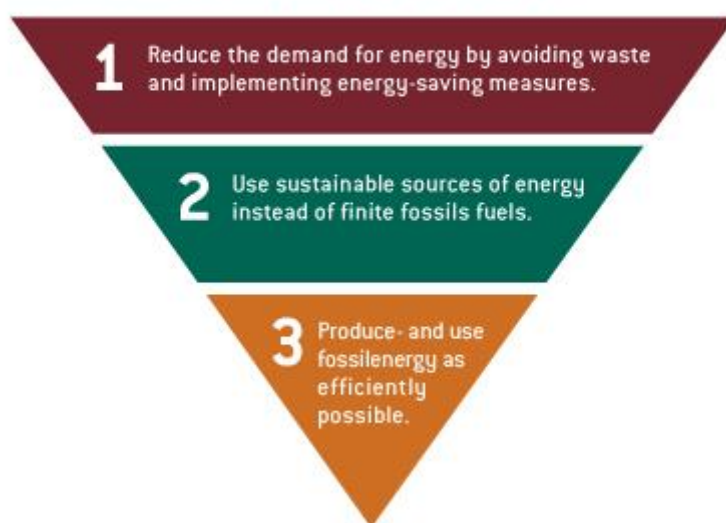
Informovanost o spotřebě energie

Trias energetica⁶

Metoda byla vyvinuta Technickou univerzitou v Delftu a je zaměřena na podporu inteligentního přístupu ke klimatické neutralitě. Podle této logiky musíme nejdříve omezit poptávku po energii na základě šetření energií. Zadruhé by měly být využívány obnovitelné zdroje energie pro uspokojení zbývající poptávky po energii. Teprve pak by měla být využívána fosilní paliva, a to co nejúčinnějším a nejčistším způsobem.

The Trias Energetica concept:
the most sustainable energy is saved energy.

Jednoduše řečeno:

- » Měli byste omezit spotřebu energie;
- » Potřebujete-li energii, měli byste využívat zelenou energii;
- » Nemůžete-li, užíjte pouze klasickou energii, ale udržitelným způsobem

Uhlíková stopa

Uhlíková stopa je historicky definována jako “celkové emise skleníkových plynů, způsobené jednotlivcem, událostí, podnikem, produktem], vyjádřené jako ekvivalent oxidu uhličitého⁷. Co se týče České Republiky, poslední data ukazují:

- » Celkové emise CO₂ : 111 825 tis. t
- » V České Republice na hlavu: 9,44 t
- » V porovnání s Evropou na osobu: 8,23 t

Důležité: mluvit o uhlíkové stopě neznamená, že by se měli účastníci cítit vinni nebo nesví. Cílem je zvýšit informovanost o naší energetické stopě a tím spustit změny chování při tom, když podniky dělají každodenní rozhodnutí, např. o služebních cestách. Kalkulačka: <http://www.travelmath.com/flight-emissions/>

5. ⁶ <http://www.eurima.org/energy-efficiency-in-buildings/trias-energetica>

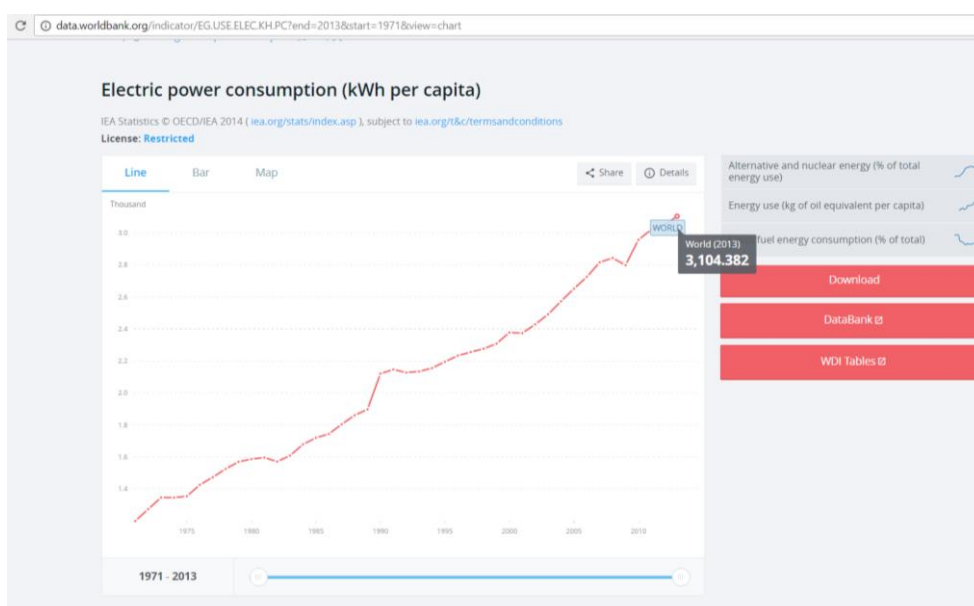
6. ⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Carbon_footprint

Většina z nás, například, by dobře zvážila účast na zahraničních konferencích nebo schůzkách a realizovala je pouze v případě, že by je považovala za nevyhnutelné, kdybychom věděli, jaký dopad to má na životní prostředí.⁸

Údaje o spotřebě energie v jednotlivých zemích

V mnoha případech je tendence pokládat spotřebu energie za abstraktní fenomén, když dojde na to, pochopit její objem spotřebovaný jednotlivci a v průmyslu. Například v České Republice byla v roce 2016 spotřeba elektrické energie na osobu oproti členským zemím Evropy (8,69 MWh/osobu) ve výši 6,46 MWh/osobu. Nejnovější údaje o spotřebě energie v České Republice naleznete na: <https://www.iea.org/media/countries/czechrepublic.pdf>

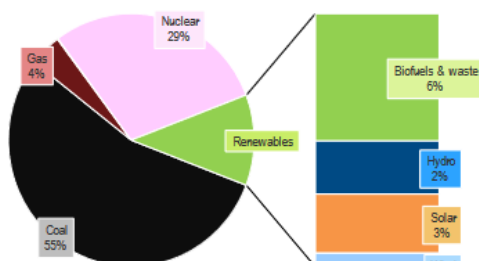
Spotřeba elektrické energie je měřítkem výroby elektráren a kogeneračních jednotek snížené o ztráty přenosem, distribucí a transformací a vlastní spotřebu tepláren a elektráren.⁹

Spotřeba energie v České Republice

VÝROBA ELEKTŘINY: 82,1 TWh

12% obnovitelná energie (IEA průměr: 24%)

Obrázek 1

<https://www.iea.org/countries/membercountries/czechrepublic.pdf>

“Česká Republika v posledních letech udělala jasný pokrok ve zvyšování konkurenceschopnosti na trzích s elektřinou a zemním plynem. Podařilo se jí také snížit spotřebu fosilních paliv a zvýšit využívání obnovitelné energie. Ekonomika země se stává energeticky méně náročná. Belgie má vynikající infrastrukturu pro přepravu plynu a její trh s plynem je dobře propojen s trhy jejích sousedů.

Stejně jako pro všechny členské země IEA je i pro Českou Republiku hlavním úkolem dekarbonizovat ekonomiku a zajistit bezpečnost dodávek a cenovou dostupnost energie. Je nutná dlouhodobá snaha a vzhledem k tomu, že odpovědnost za energetickou politiku je rozdělena mezi federální a regionální vlády, musí úřady rozhodně spolupracovat na vytvoření národní energetické strategie.”¹⁰

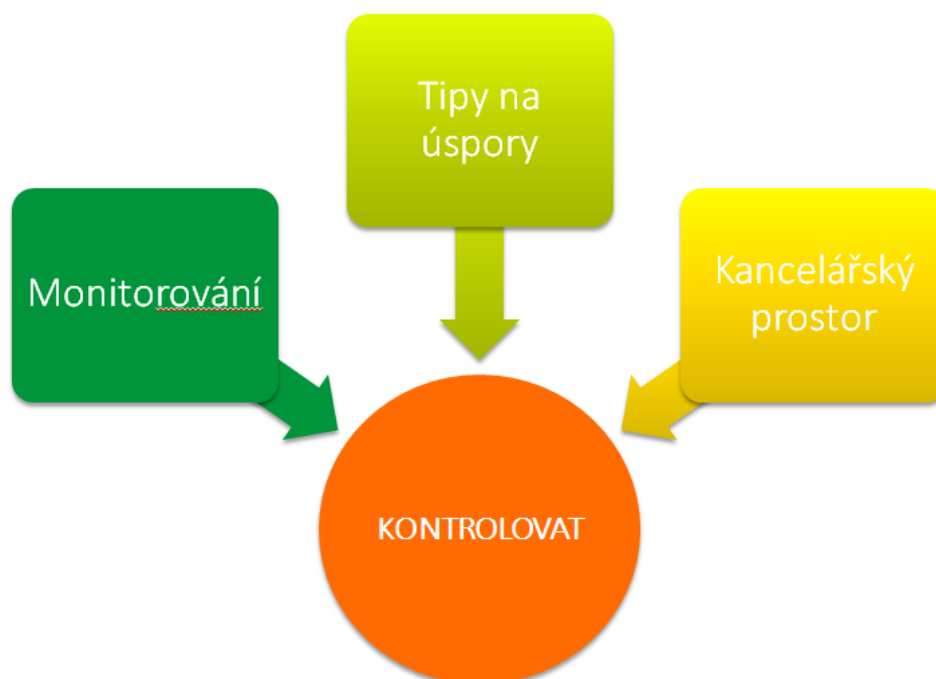
7. ⁸ http://www.bilans-ges.ademe.fr/en/accueil/contenu/index/page/calculation_methods/siGras/0

8. ⁹ <http://data.worldbank.org/indicator/EG.USE.ELEC.KH.PC?end=2013&start=1971&view=chart>

5. Měření spotřeby energie (KONTROLOVAT)

“Každý den platíme za energii víc než bychom museli kvůli špatné izolaci, neúčinným světelným zdrojům, přístrojům otopným a chladicím zařízením – peníze, které bychom mohli ušetřit, kdybychom investovali do energetické účinnosti.” – Bernie Sanders

Měření spotřeby energie

Monitorování spotřeby energie

Jak měřit energii, kterou spotřebujete jako jednotlivec a jako podnik?

Existuje několik nástrojů a služeb, díky kterým lze dělat vědomá rozhodnutí týkající se monitorování spotřeby energie jednotlivců a podniků. Doporučujeme rozlišovat mezi individuální spotřebou, spotřebou energie při provozu (v kanceláři) a při výrobě.

- » **Individuální úroveň:** tipy na úsporu energie
- » **Podniková úroveň:** spotřeba energie a účty za pronájem kancelářských prostor ve srovnání s coworkingem nebo prací na dálku
- » **Výroba:** monitorování spotřeby energie

Zdroje:

http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/EnergyEfficiencyIndicatorsHighlights_2016.pdf

Nástroje a kontrolní seznam: <https://www.energinvest.be/tools>

9. ¹⁰ <https://www.iea.org/countries/membercountries/belgium/>

Příklad: Nástroj pro řízení Vaší spotřeby energie doma a v práci

[PEAKapp](#) je aplikace ve Vašem telefonu nebo tabletu, která Vám pomáhá šetřit energii a kontrolovat Vaši spotřebu doma. Tato inovativní aplikace umožní malobchodním prodejcům dodávat zelenou, nízkouhlíkovou energii za nízké ceny ze spotového trhu do domácností.

Profesionální rada: vyhledejte a nabídněte místnímu startupu řešení! 😊 e.g.: BE – smappee

Úspory energie oproti ostatním nákladům

Jaké je srovnání Vaší spotřeby energie a potenciálních úspor s ostatními náklady (např. na marketing)?

Zavedením relativně jednoduchých opatření, ze kterých se ideálně stane zvyk, lze dosáhnout významného snížení nákladů, přesto jsou někdy manažery přehlížena. Průzkum ukazuje, že x % úspor energie by vedlo k úspoře x EUR.

Cvičení:

Jakmile je stanovena částka na základě průměrné velikosti zúčastněných podniků (pokud jde o větší podniky aktivní ve výrobě, čísla by měla být upravena tak, aby poskytovala realistické srovnání), zeptejte se startupů, co by tyto peníze pokryly v oblasti marketingu/prodeje/HR.

Příklady:

- » Marketing: Kolik zobrazení stránek, kolik AdWords můžete koupit za x EUR?
- » Vedení týmu: Budete moci najmout studenta na práci na půl roku?
- » Provoz: Pokrylo by to náklady na kancelářské výhody, jako jsou nápoje a ovoce po dobu 6 měsíců?

Coworking nebo vlastní kancelář?

V této sekci budou probírány různé varianty, vycházející z - a upravené podle - získaných odpovědí během úvodu. Pokud většina účastníků pracuje v coworkingu, pak by debata měla být o tom, zda plánují přestěhovat se do vlastní kanceláře a pokud ano, jaká hlediska by měli v nabídkách zvážit. Na druhou stranu, pokud většina z nich pracuje ve vlastních kancelářích, diskutujte o podmínkách úspor energie, např.: zda mají oddělené měření, nebo platí paušální částku; jak velký vliv mají na to, jak jsou vytápěny/větrány/osvětleny místnosti, které nejsou využívány atd. ¹¹

Ve všech scénářích poskytněte analýza důvodů pro a proti přehled různých variant. Kombinace metod obvykle vede k nejvhodnějším, danému podniku přizpůsobeným energeticky úsporným řešením. Je třeba také zdůraznit, že neexistuje žádná nejlepší nebo nejhorší varianta, přesto hlavním cílem tohoto cvičení je informovat účastníky o velkém množství možností a o tom, jak by měli zvažovat nájemné.

Příklady otázek ze strany majitele zařízení/správce nemovitosti:

- » Z čeho se skládají účty za energie?
- » Existuje možnost instalace individuálního měření?
- » Jak jsou společné prostory užívány/jak je měřena spotřeba energie
- » Má budova energetické certifikáty?
- » Jaká je úroveň a stav izolace?

10. ¹¹ <https://www.wellcertified.com/>

- » Zkontrolujte také polohu jednotlivých kanceláří: umístění oken, denní světlo/sluneční svit, sousední kanceláře
- » Uvažuje se o uplatnění možnosti spolufinancování a výrobě vlastní energie pro potřeby budovy? (Energy Performance Contracting)?

Scénáře obsahující výhody a témata ke zvážení:

Práce z domova, práce na dálku:

PRO	PROTI
Nejefektivnější energeticky úsporná varianta	Může zvyšovat spotřebu energie doma
Žádné dojíždění	Izolace, nedostatek týmové komunikace
Žádná nutnost pronájmu nebo vlastnictví	“žádná základna”, extra logistika u týmových aktivit nebo při setkávání s klienty

Coworkingový prostor – flexibilní místo/stůl

PRO	PROTI
Flexibilní místo/stůl	Žádné stálé kancelářské místo/stůl
Pocit sounáležitosti	Méně možností „práce v tichu“
Snadný výpočet nákladů, žádné režijní náklady na správu kanceláře	Žádná možnost ovlivnit ceny za spotřebu energie a stav společných prostor

Pronájem kancelářských prostor – společné prostory (budovy pro více nájemníků)

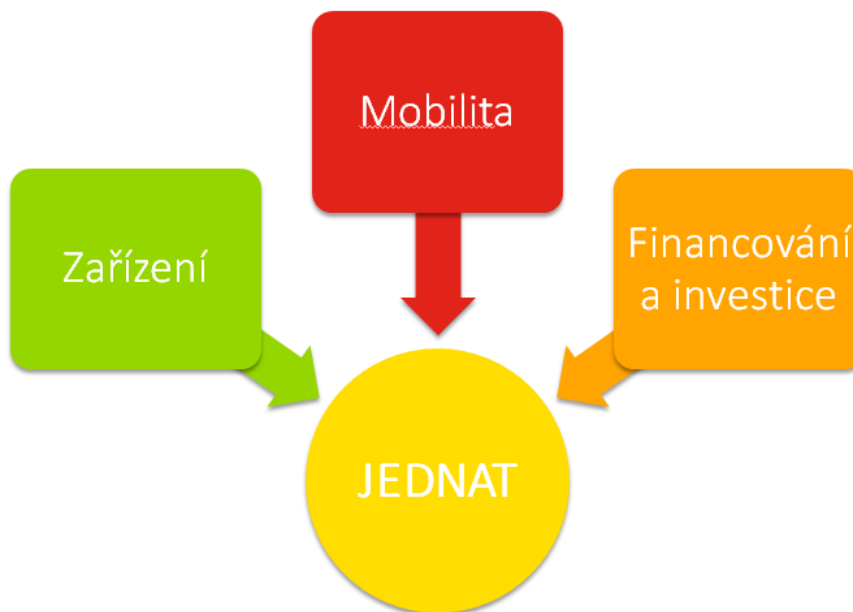
PRO	PROTI
Stálý kancelářský prostor a stůl	Menší flexibilita, dražší
Tým může pracovat společně	Uzavřený nebo otevřený půdorys může vyvolávat diskuse
Snadný výpočet nákladů a režijních nákladů	Režijní náklady a náklady na energie potřebují další výpočty -> pevná cena nebo měření?*

*Byla implementována metoda Energy Performance Contracting?

Pokud máte svůj vlastní účet za energii, tato stránka Vám může pomoci (BE):

<http://monelectriciteverte.be/fournisseur/lampiris/>

6. Energeticky úsporná opatření (JEDNAT)

Udržitelné/zelené nakupování kancelářské techniky

Zelené nakupování může poněkud nahánět strach, zejména malým startupům. Přesto by měl být tento mýtus vyvrácen a malé podniky by měly zásady zeleného nakupování přijmout, protože mohou vést ke značným úsporám nákladů. Nákup kancelářské techniky představuje podstatnou část provozního rozpočtu, nehledě na další práci spojenou s výběrem/objednáním/installací. Sledování cen na Amazon: <https://de.camelcamelcamel.com/>

Tipy na každodenní úspory energie¹²

- » Zhasínejte všechna světla, která svítí zbytečně mimo pracovní dobu – ušetříte 10% nákladů na osvětlení
- » Vypínejte všechny nepoužívané počítače, notebooky a monitory – ušetříte 5% nákladů na energii
- » Experimentujte s dobou zapínání a vypínání vytápění a klimatizace a vypínejte je před koncem pracovní doby – ušetříte tím 20% nákladů na vytápění a chlazení
- » Zajistěte, aby se ve Vaší budově používalo energeticky úsporné osvětlení. Nejúspornější jsou v současnosti LED žárovky, po nich zářivky. Tyto žárovky jsou téměř o 90% úspornější než tradiční žárovky a s tím v posledních letech souvisí pokles nákladů na osvětlení.
- » Regulace otopné a chladicí soustavy jen o pár stupňů může Vaše náklady dramaticky ovlivnit. Snížením teploty na termostatu pouze o jeden stupeň může v malém obchodě ročně ušetřit 100 £.
- » Pokud můžete, vyměňte stolní počítače za notebooky, protože ty mají o 85% nižší spotřebu energie.

Zde prosím doplňte všechny tipy, které používáte při jiných školeních!

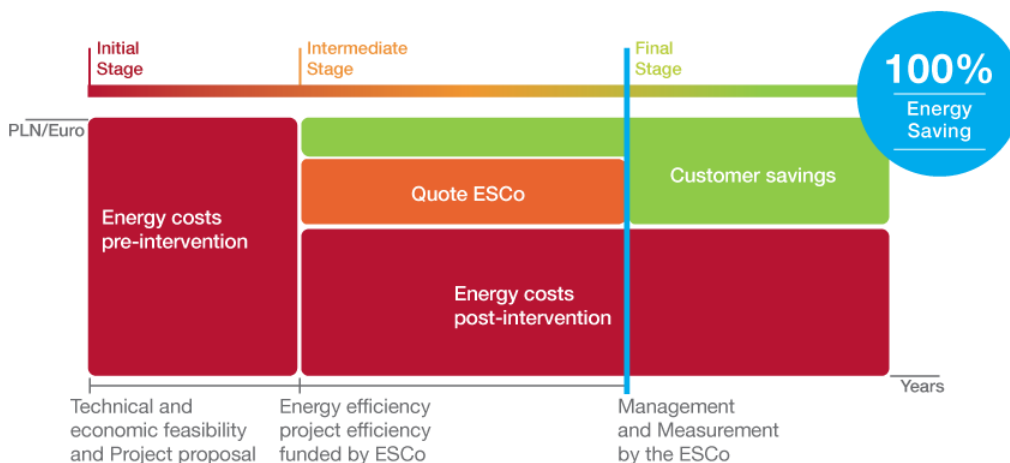
11. ¹² <https://www.virginstartup.org/how-to/how-startups-can-reduce-their-energy-costs>

Profesionální rada:

- » Jděte na dovolenou do hotelu s téměř nulovou spotřebou energie: provozování [Hotelů s téměř nulovou spotřebou energie](#) pomáhá v Evropě dosahovat vyšší energetické účinnosti a cílů v oblasti téměř nulové spotřeby energie. Hotely, které se připojily k této iniciativě, ukazují, jak může sektor pohostinství snižovat emise skleníkových plynů a spotřebu energie ve svých budovách. Podívejte se na [16 pilotních hotelů](#), které přijaly tato opatření!¹³ 😊

Společné investování a financování (specifické pro jednotlivé země!)

Investice do energie bývaly nákladné, což vyžadovalo plánování a odborné znalosti. Jak začaly obnovitelné zdroje získávat na popularitě, přidělují místní vlády na energetickou účinnost více diverzifikovaných financí a dotací. Společné investice do výroby vlastní energie jsou dostupnější stále většímu počtu podniků, rovněž formou energetických družstev (viz: REscoop). Návratnost investic do energetické účinnosti obecně trvá roky, proto pro dobu, kdy investovat, platí “čím dříve, tím lépe”. Je rovněž vhodné prozkoumat dostupné nabídky v jednotlivých regionech, protože v oblasti výroby udržitelné energie by se vždy měly vzít v úvahu místní zvláštnosti.

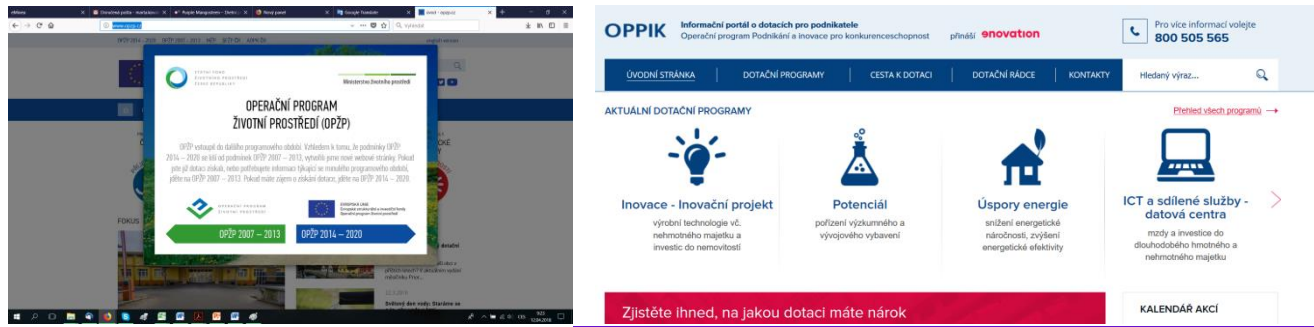

Možnosti dotací v České Republice (a dalších zemích) najdete [zde](#).

The screenshot shows the 'Free Future of Rural Energy in Europe' website. The main navigation includes Home, About Free, Rural Energy, Solutions, Library, Funding, and Contact us. The 'Funding - Czech Republic' section is highlighted, showing options for 'Who can apply?' and 'Area' (Czech Republic). Below this, there are sections for 'European Local Energy Assistance (ELENA)' and 'COHESION FUND'. A 'FREE SOLUTIONS' section lists various energy technologies like Biogas, Biorefineries, Biomass, LNG, Liquefied Petroleum Gas, Condensing Boilers for Home Heating, and Micro-combined Heat and Power.

Dotace pro MSP v oblasti energetické účinnosti v České Republice: <http://www.oppik.cz/> a <http://www.opzp.cz/>

12. ¹³ <https://ec.europa.eu/easme/en/news/5-ways-save-energy-2017>

V posledních letech využívání metody Energy Performane Contracting nabírá na obrátkách, protože umožňuje majiteli nemovitosti a jeho nájemníkům využívat možnosti financování, kdy se pomocí budoucích (zaručených) úspor energie hradí počáteční investice, často rozpočtově neutrálním způsobem.¹⁴

Mobilita jako způsob šetření

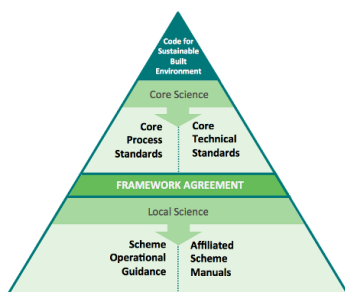
Hospodářská recese vedla ke snížení znečišťujících emisí díky nižší poptávce po dopravě. Doprava je přesto odpovědná za 25% emisí skleníkových plynů a významně přispívá ke znečištění vzduchu, k hluku a fragmentaci biotopů.¹⁵ Chcete-li šetřit energií, jsou jednoduché způsoby, jak začít, například zamyšlením se nad způsobem, jakým zaměstnanci dojíždějí do práce. Využívání prostředků hromadné dopravy místo automobilů (motivace nabídnutím výhod), prověření možnosti dojíždění na kole (sdílení kol, firemní flotila jízdních kol) nebo, pokud žádná z těchto variant není za daných okolností možná, dobře organizovaný a podporovaný systém sdílení aut mohou významně snížit spotřebu energie a emise skleníkových plynů. Zavedení možnosti práce na dálku, kdykoli to pracovní náplň dovolí, nebo stimulační využívání coworkingu nebo společných prostor k práci také může snížit náklady a mohlo by zaměstnancům přinést výhody (více svobodného nakládání s časem).

- » Motivace ke sdílení automobilů
- » Vyjednávání dohod s ropnými společnostmi
- » Kancelář by se měla nacházet v blízkosti vlakových nádraží (hromadná doprava)
- » elektrokola

Zde naleznete kalkulačku, která ukazuje dopad dojíždění na životní prostředí:

https://co2.myclimate.org/en/car_calculators/new

Certifikace BREEAM¹⁶ (Building Research Establishment Environmental Assessment Methodology) je také dobrým ukazatelem udržitelnosti budov (s ohledem na materiály a spotřebu energie) v kombinaci s dopravou a umístěním.

Zelené akcelerátory a inkubátory

Smart cities symbolizují nový způsob angažovanosti samotného města a jeho obyvatel. Chytrá řešení v oblasti mobility, logistiky, přepravy, spotřeby energie nebo vzdělávání jsou určena k tomu, abychom změnili náš způsob života ve

13. ¹⁴ <https://www.energinvest.be/insights/how-to-implement-energy-performance-contracts-in-multi-tenant-building-pools-using-the-smartepc-model>

14. ¹⁵ <http://www.eea.europa.eu/soer>

15. ¹⁶ <http://www.breeam.com/>

městech. K transformaci v současné době dochází zároveň s tím, jak stále více podpůrných iniciativ vstupuje na scénu s cílem vytvořit komunity nové vlny spolupracující ekonomiky. Pokud se tedy zabýváte tímto tématem a máte zájem o chytrá řešení, zde je k posouzení seznam dostupných inkubačních/akceleračních programů a podpůrných iniciativ. Dokonce, i když se Váš produkt v tuto chvíli do těchto kategorií nehodí, je šance, že se dozvíte o nových, inovativních metodách a seznámíte se s myšlenkami, které také mohou pozitivně ovlivnit Vaši misi. A naopak, zkoumání potenciálu případné spolupráce se smart cities je osvědčeným způsobem, jak dosáhnout vzájemného propojení různých sektorů a nápadů.

Akční plán úspor pro startupy

Iniciativy v Evropě a v zúčastněných zemích

Evropa:

- » Rockstart: <https://www.rockstart.com/accelerator/smart-energy/>
- » Climate-KIC: <http://www.climate-kic.org/>
- » Startupbootcamp: <https://www.startupbootcamp.org/accelerator/smart-transportation-energy/>

ZEMĚ	PROGRAMY
BELGIE	Watt Factory, GreenBizz, GreenVille
BULHARSKO	LauncHub, Cleantech Bulgaria , Eleven
CHORVATSKO	ZIP
ČESKÁ REPUBLIKA	Startup Yard, StarCube
MAĎARSKO	Traction Tribe, Digital Factory, Hiventures, iCatapult, Design Terminal, Oxo Labs, CEED Tech HU
POLSKO	GreenEvo, Starter Rocket, Bitspiration Booster, StartupHub Warsaw, AIP Seed Capital, hub:raum, Huge Thing
RUMUNSKO	Innovation Labs, Connect Accelerator, Spherik, Simplon, TechHub
SLOVENSKO	The Spot, CEED Tech, RubixLab
VELKÁ BRITÁNIE	Bethnal Green Ventures , Digital Greenwich , EcoMachines Incubator , Catapult , Collider, Ignite

7. Příloha

- » Formulář pro zpětnou vazbu na místě
- » Startupové vertikály

FORMULÁŘ PRO ZPĚTNOU VAZBU

[Datum, čas, místo konání]

[Jméno partnera projektu S2A a předkladatele]

Vaše jméno:	
Název Vašeho podniku:	
Jak byste ohodnotili školení na stupnici od 1 do 5 (1 – zcela nevyhovující, 5 – velmi užitečné)	
Jaké školení a klíčové myšlenky byly nejzajímavější?	
Jaká je pravděpodobnost, že využijete online platformu projektu S2A (1 – vůbec ne, 5 – velmi pravděpodobné)	
Jak moc je Váš podnik ovlivněn spotřebou a úsporami energie? (1-5)	
Nápady na zlepšení obsahu nebo struktury?	
Jak byste ohodnotili školitele? (1 – nepřipraven, špatné prezentační dovednosti, 5 – zcela připraven, velmi dobré prezentační dovednosti)	
Měli byste zájem o následné aktivity? (ano/ne)	
Pokud ano, nechte zde prosím Vaši e-mailovou adresu:	

Datum, místo:

Signature:

Souhrnná tabulka běžně používané terminologie startupové vertikály (není úplná):

VERTIKÁLA	ČEHO SE TÝKÁ
3D Printing (3D tisk)	3D tisk je jedním z postupů používaných k vytvoření trojrozměrného objektu.
Accounting (Účetnictví)	Účetnictví představuje měření, zpracování a sdělování finančních informací o ekonomických subjektech.
AdTech (Technologie v reklamě)	Popisuje technologii a služby, umísťující inzeráty na webových stránkách.
Aerospace (Letectví a kosmonautika)	Letectví a kosmonautika je lidská snaha v oblasti vědy, strojírenství a podnikání létat do zemské atmosféry (letectví) a okolního prostoru (astronautika).
AgriTech	Zemědělský technologický průmysl využívá specifické technologie ke zlepšení celosvětových zemědělských postupů.
Automotive (Automobilový průmysl)	Automobilový průmysl zahrnuje širokou škálu podniků a organizací zabývajících se navrhováním, vývojem, výrobou, marketingem a prodejem motorových vozidel.
Business Services (Obchodní služby)	Specializované služby poskytované jednou společností druhé společnosti při podpoře jejího podnikání způsobem, který požaduje.
Construction (Výstavba)	Výstavba je proces tvorby a výstavby infrastruktury nebo zařízení.
Consulting & Services (Poradenství a služby)	Společnosti poskytující odborné poradenství, které splňuje potřeby zákazníků v daném průmyslovém odvětví.
Consumer Services (Služby pro zákazníky)	Služby pro zákazníky se týkají složení, analytických postupů, technického poradenství a testování většiny spotřebních výrobků nebo dalších služeb určených pro spotřebitele.
Cybersecurity (Kybernetická bezpečnost)	Kybernetická bezpečnost je ochrana informačních systémů před krádeží nebo poškozením hardwaru, softwaru a informací o nich a také před přerušením nebo špatným směřováním služeb, které poskytují
Data & Analytics (Analýza dat)	Analýza dat je věda, zabývající se zkoumáním hrubých údajů za účelem vyvození závěrů o těchto informacích. Používá se v mnoha odvětvích, kde umožňuje podnikům a organizacím dělat lepší podnikatelská rozhodnutí.
Design (Návrh)	Návrh znamená vytvoření plánu nebo dohody o výstavbě objektu nebo systému.
EdTech (Vzdělávací technologie)	Vzdělávací technologie představuje efektivní využívání technologických nástrojů během procesu vzdělávání.
Energy & CleanTech (Energetické a čisté technologie)	Čisté technologie se zaměřují na inovativní způsoby výroby, úspor a distribuce energie při zachování co nejmenšího dopadu na životní prostředí.
Entertainment (Zábava)	Zábava je forma činnosti, která udržuje pozornost a zájem publika, nebo rozdává radost a potěšení.
FashionTech (Technologie v módním průmyslu)	Využívá technologie v módním průmyslu.
FinTech (Finanční technologie)	Je odvětví založené na používání softwaru pro poskytování finančních služeb.
FoodTech (Potravinářské technologie)	Využívání technologií v potravinářském průmyslu
Gaming (Hry)	Hraní her.
GeoTech (Geotechnologie)	Geotechnologie je aplikace vědeckých metod a inženýrských technik na těžbu a využívání a přírodních zdrojů (např. nerostných surovin).
GovTech	Technologická řešení pro vládu a místní samosprávu

HealthTech (Zdravotnické technologie)	Aplikace organizovaných znalostí a dovedností ve formě přístrojů, léčiv, vakcín, procedur a systémů vyvinutých pro řešení zdravotních problémů a zlepšení kvality života.
Hospitality (Pohostinství)	Pohostinství se odkazuje na vztah mezi hostem a hostitelem, kdy hostitel přijímá hosta s dobrou vůlí, včetně přivítání a pobavení hostů, návštěvníků nebo cizinců.
HRTech	Technologie pro řízení lidských zdrojů
Information Technology (Informační technologie)	Informační technologie (IT) - využívání počítačů a telekomunikačních zařízení k ukládání, načítání, přenosu a manipulaci s daty, často v souvislosti s obchodem nebo jiným podnikáním.
Internet of Things (Internet věcí)	Internet věcí (IoT) je síť fyzických předmětů nebo "věcí" vybavených elektronikou, softwarem, čidly a konektivitou, umožňující objektům výměnu dat s výrobou, provozovatelem a/nebo jinými připojenými zařízeními založenými na infrastruktuře.
Life Science (Věda o životě)	Věda o životě zahrnuje oblasti, jejichž součástí je vědecká studie o živých organismech
Logistics & Supply Chain (Logistika a dodavatelský řetězec)	Logistika je řízení toku věcí mezi místem původu a místem spotřeby, aby byly splněny požadavky zákazníků nebo korporací; dodavatelský řetězec je systém organizací, lidí, činností, informací a zdrojů zapojených do přesunu produktu nebo služeb od dodavatele k zákazníkovi.
Manufacturing (Výroba)	Jde o výrobu zboží pro použití nebo prodej zahrnující využití práce a strojů, nástrojů, chemického a biologického zpracování nebo kompletace.
Maritime (Námořní průmysl)	Námořní průmysl zahrnuje podniky, jejichž činnosti dodávají inovativní produkty a služby související s tradičním námořním odvětvím.
MediaTech (Technologie vztahující se k médiím)	Technologie vztahující se k médiím
MICE	Setkání, pobídky, konference a výstavy - druh cestování, během kterého jsou velké skupiny lidí, obvykle ve značném předstihu naplánované, za určitým účelem seznámeny.
Mobile Technology (Mobilní technologie)	Průmysl, který tvoří vše, co má něco společného s mobilními přístroji, smartphony, mobilními operačními systémy...
Mobility (Mobilita)	Model pohybu osob z bodu A do bodu B, např. využitím automobilů, autobusů atd.
MusicTech (Hudební technologie)	Technologie vztahující se k hudbě.
Publishing (Nakladatelství a vydavatelství)	Činnost nakladatelství a vydavatelství zahrnuje proces výroby a rozšiřování literatury, hudby nebo informací.
Real Estate (Nemovitosti)	Obchod s nemovitostmi se zabývá nakupováním, prodejem a pronájmem nemovitostí.
Retail (Maloobchod)	Maloobchod je proces prodeje spotřebního zboží a/nebo služeb zákazníkům prostřednictvím různých distribučních kanálů s cílem dosáhnout zisku.
Social Impact (Sociální dopad)	K sociálnímu dopadu dochází, když se člověk snaží ovlivnit emoce, názory nebo chování jiného člověka nějakou konkrétní činností (zahájením činnosti hnutí, spuštěním kampaně...)
Social Networks (Sociální sítě)	Sociální síť je sociální struktura, kterou tvoří sociální aktéři (např. jednotlivci nebo organizace) a interakce mezi těmito aktéry. Perspektiva sociální sítě nabízí soubor metod pro analýzu struktury celých společenských subjektů a také řadu různých teorií, vysvětlujících vzorce, pozorované v těchto

	strukturách.
Software & Computer Services (Softwarové a počítačové služby)	To představuje všechny výrobce a poskytovatele počítačového softwaru, Saas a dalších počítačových služeb.
SportTech (Sportovní technologie)	Technologický pokrok v oblasti sportu
Hardware	Hardwarový průmysl je tvořen společnostmi zabývajícími se montáží a výrobou (počítačového) hardwaru.
Telecom (Telekomunikace)	Telekomunikace nastává, když výměna informací mezi dvěma subjekty (komunikace) zahrnuje použití technologie.
Travel (Cestování)	Cestování je pohyb lidí mezi poměrně vzdálenými zeměpisnými oblastmi. Zahrnuje cestování pěšky, na kole, autem, vlakem, lodí, letadlem nebo dalšími prostředky, se zavazadly nebo bez nich a může být jednosměrné nebo zpáteční.
Utilities (Technická infrastruktura)	Správa infrastruktury je organizace, poskytuje služby veřejnosti. Výraz technická infrastruktura se může také zahrnovat služby, poskytované těmito organizacemi veřejnosti: dodávky elektřiny, zemního plynu, vody a řešení kanalizace. Do této definice mohou být příležitostně zahrnuty i telefonní služby.